

PANNON PALATINUS
a természet és a tudományok világából

**„FE LHŐ” KÖRNYEZETVÉDELMI és VADGAZDÁLKODÁSI
KÖZHASZNÚ
EGYESÜLET
2007 ÉVI
Környezetvédelmi
KÖZHASZNÚSÁGI BESZÁMOLÓ**

Maróti Béla

Tervünk szerint az év első részében mindenek előtt a téli olvadásos csapadék megfogása volt a kitűzött első és talán legfontosabb feladatunk.

Tekintettel arra a tényre, hogy a kutatási területünk hidrológiai szempontjait ismerve kifejezetten száraz, csupán az időszakos vízállások, dagonyák előfordulására alapozott, ezért a vadonélő állatok létezését jelentő ivóvíz bázis megteremtése indokolt feladat.

A vizsgált terület (részletek)

A Veszprém és Nemesvámos határát összekötő, vulkanikus eredetű Tekerés völgy, területünk közepén kanyarodik, mintegy 1800 m. hosszban, oldalai mészkő és dolomit sziklával övezve. A völgy vonulatán teljes hosszban jól látható a korábbi évtizedek időszakos vízmosásai, azonban azt is megtudtuk, hogy az utolsó jelentősebb vízmennyiség 1992.ben vonult le az olvadások után.

2007 február 11 – 21 között önerőből, a helyszínek közelében fellelhető, értéktelen hulladék fa és sziklatörmelékből gátakat építettünk arra az esetre, ha a várva várt csapadék víz megjelenne.

Várakozásunkat siker koronázta, mivel február 28.-án megjött a víz ! Első hullámban kevés jött sok hordalékkal, majd március 4.-én egy erősebb hullámban, amiből már került a duzzasztóinkba is. Legnagyobb bánatunkra, néhány nappal később a gátak szétesését tudtuk konstatálni. Valószínű az éjszaka megjött újabb hullám eróziós hatása erősebb volt a kézi munkánknál...

Következő feladatunk a tavaszi ragadozó madár helyzet feltérképezése volt.

Működési területünk (4500 ha – Veszprémtől a tapolcai úton haladva az út jobb oldala egészen Kövesgyűr puszta határában lévő Öreg kátyó dombig ill.a Mátyáskirály Vadaskert kerítésének vonulata egészen a márkói főkapuig.

Összesen 4 *Egerészölyv (Buteo buteo)*,

2 *Héja (Accipiter gentilis)*,

1 *Karvaly (Accipiter nissus)*

fészket sikerült regisztrálnunk a nappali ragadozó madár fajkból az erdősült területünkön. Ezekkel együtt figyeljük a Balatonfelvidéki Nemzeti Park dolgozói által, a kövesgyűri útszéli nyárfákra kihelyezett műfészkek környezetét ahol Kék vércsék fészkelését, majd 3 fiatal kirepülését figyelhettük meg, továbbá a területünket átszelő magasfeszültségű oszlopokra felhelyezett költőládákat, melyeket Vörös

vércsék (*Falco tinnunculus*)

és Kék vércsék (*Falco vespertinus*) lakják.

Sajnos Kerecsensólyom jelenléte, csupán egyetlen egyed megfigyelésére korlátozódott A Bogaras hegy „D” - i oldalában egészen az aljáig tartó kb. 10 ha-os legeltetett rövidszálú fűfélékkel borított területen ürge populáció él, mely

köztudottan a Kerecsen fő tápláléka.

Sajnos egyetlen öreg tojó példány időzött itt napi rendszerességgel, párja nem akadt és a költési időszakon túl, egészen a vonulásig többször megfigyelhető volt.

A nyári tarlókon megjelentek a barna rétihéjék (*Circus aeruginosus*),

szokatlanul nagy példányszámban.

Esetenként egyetlen 50 ha - os zabtarlón 15 – 20 példány is megfigyelhető volt.

Érdekes módon a tavaszi érkezési periódusban meglehetősen gyakori Hamvas

rétihéja (*Circus pigargus*),

az őszi vonuláskor mindössze két esetben volt megfigyelhető.

Hasonlóan a környező észak-balatoni, Bakony alji revírekben gyakori Kabasólyom

(*Falco subbuteo*), itteni ritka, rapszodikus megjelenése.

Októben közepén nálunk vendégeskedett egy fiatal tollruhás tojó

Rétisas (*Haliaeetus albicilla*)

A téli hónapokban lecserelődött területünk ragadozó madár állománya. A mi ölyveink elvonultak D-re, helyette jöttek az Észak Európai példányok és nem honos

fajként a Gatyás ölyv (*Buteo lagopus*).

Megjöttek velük párhuzamosan a héják is ill. itt maradtak az öregeknek számító egyedek. Vándorsólymot (*Falco peregrinus*) egyetlen esetben figyeltünk meg, egy öreg tollruhás hímet, a magasfeszültségek közepe táján, november utolsó napján.

Az éjszakai ragadozó madarokról nem gyűjtöttünk adatot.

Felmerült az ürge családokat fenntartó bogarasi oldal élőhelyének stabilizálása, melyet a tavaszi esőzések után június elején meg is valósítottunk.

Megfigyeltük, hogy a csapadék olyan ereztben folyik a hegyről alá, hogy az ürgelyukak jelentős része ezáltal befulladásra kerül. Ezért a lyukak felé tartó ereztet kézi kapával elirányítottuk, ami kisebb csapadék esetén megfelelően tudta védeni az ürgéket a biztos befulladásától.

Az egyesület kutatási területén szükségessé vált a meglévő apró és nagyvadállomány ökológiai ill. ökonómiai helyzetének vizsgálata.

Mindenek előtt azt tisztázni kell, hogy ahol nagyvad él, ott ilyen vagy olyan mértékű és minőségű károkozás kimutatható úgy az élőhelyük természetes környezetében, mint a mező és erdőgazdasági szempontból érdekelt kultúrnövényekben. Ezzel együtt kijelenthető, hogy a vadállománnyal tervszerűen végzett gazdálkodási szisztémában ezek a károk mérsékelhetők, a тұrhetőségi határon belül tarthatók.

Mivel hazánkban a nagyvadfajoknak természetes ellensége nincs (nagyragadozók), ezért a vadászatuk egy okszerű rendszerben nélkülözhetetlen.

Az évenkénti vadászati - lelövési - tervet, alapjában véve - igazodva a felügyeleti szerv előírásaihoz - a kialakult vad által okozott károk mennyisége határozza meg. Ezt követően a minőségi vadállomány fenntartása a cél, így eleget tudunk tenni a természetes élőhely, a faunisztikai kötelezettségek és az ezek fenntartásához szükséges anyagiak előteremtéséhez. Végül kimondható, hogy az ökológiai feladatok teljesítése elképzelhetetlen az ökonómiai eredmények nélkül.

Szakcsoportunk megfigyelései szerint, a kutatásra kijelölt területünkön gyenge gímszarvas (*Servus elafus*) állomány él mintegy 10-15 példányban, minimális károsítás ill. hasznosítás mellett.

Az őz (*Servus capreolus*) példányszáma a terület jellegéhez mérten, az eltartható érték alatt van (cca. 60 db), károsítása jelentéktelen.

A vaddisznó (*Sus crofa*), mint a legvitálisabb vad Magyarországon, jelenléte területünkön, érzékeny károkozással hívja fel magára a figyelmet. A 40 db körüli példányszámban még éppen kezelhető de az állomány emelése semmiképpen sem javasolt.

Apróvad állományról területünkön nem lehet beszélni, szőrmés apróvadunk a mezeinyúl (*Lepus europeus*), szórványosan 30 körüli példányszámban fordul elő.

A fácán (*Fasianus colhucus*) csak vadon élő szaporulatban él a területen, 20-30 példányban.

Nem vadászható természeti ritkaságunk a Magyar szürkefogoly (*perdix perdix*)

egy 11 db-os családi kötelékben, területünk Borhordó út és Szár-hegy közti területrészen szinte naponta megfigyelhető. Ennél kisebb csapatban (egy költő pár és 4 csibéje) a kövesgyúri Öregkátyó alatti gazos területrészen él.

Terveink szerint, a téli kiegészítő vadtakarmányozás milyensége és mennyisége lenne a következő megoldásra váró feladat, azonban egy komplex vizsgálatot követő koncepcionális megoldás csak tárgyévét követő nyár eleji állapotban alakulhat ki, ezért ezzel a következő évi jelentésben tudunk foglalkozni.

Nemesvámos 2007 dec. 30.